

Ομάδα υψηλού επιπέδου για την απαγόρευση των διακρίσεων, την ισότητα και την πολυμορφία

2018

Υποομάδα για τα δεδομένα για την ισότητα

Κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της συλλογής και της χρήσης δεδομένων σχετικά με την ισότητα

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών

Διεύθυνση D - Ισότητα και Ιθαγένεια της Ένωσης

Διοικητική Μονάδα D1 - Απαγόρευση των διακρίσεων και συντονισμός των πολιτικών για τους Ρομά

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

B-1049 Βρυξέλλες

**Κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση
της συλλογής και της χρήσης δεδομένων
σχετικά με την ισότητα**

Το χειρόγραφο ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2018

PDF	ISBN 978-92-76-40992-2	doi:10.2838/516701	DS-01-21-146-EL-N

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (OP)

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2021

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διέπεται από την απόφαση 2011/833/ΕΕ της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2011, για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της Επιτροπής (ΕΕ L 330 της 14.12.2011, σ. 39). Εάν δεν ορίζεται διαφορετικά, η περαιτέρω χρήση του παρόντος εγγράφου επιτρέπεται βάσει της άδειας Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση, υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται τυχόν αλλαγές.

Περιεχόμενα

Τμήμα I: Ιστορικό και σκοπός των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών	6
Εντοπισμός κενών κατά τη συλλογή και τη χρήση δεδομένων για την ισότητα	9
Πώς εκπονήθηκαν οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές;.....	13
Τμήμα II: Κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της συλλογής και της χρήσης δεδομένων σχετικά με την ισότητα	14
A. Θεσμικές και διαρθρωτικές κατευθυντήριες γραμμές	14
1. Χαρτογράφηση των υφιστάμενων πηγών δεδομένων για την ισότητα και εντοπισμός των κενών στα δεδομένα.....	14
2. Ενίσχυση της διοργανικής συνεργασίας κατά τη συλλογή και χρήση δεδομένων για την ισότητα.....	16
3. Δημιουργία κόμβου δεδομένων σχετικά με την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων.....	17
4. Δημιουργία θεσμικής ικανότητας για συλλογή έγκυρων και αξιόπιστων δεδομένων για την ισότητα.....	18
5. Διευκόλυνση της αποτελεσματικής χρήσης των δεδομένων για την ισότητα.....	19
B. Επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές	20
6. Διασφάλιση της πληρότητας των δεδομένων για την ισότητα.....	20
7. Ενσωμάτωση των δεδομένων για την ισότητα σε έρευνες ενωσιακού και εθνικού επιπέδου	21
8. Διασφάλιση τακτικής και έγκαιρης συλλογής δεδομένων για την ισότητα	22
9. Ενίσχυση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας των δεδομένων για την ισότητα.....	22
10. Διασφάλιση της αντιπροσωπευτικότητας των δεδομένων για την ισότητα	24
11. Βελτίωση της συγκρισιμότητας των δεδομένων για την ισότητα.....	25

Το παρόν έγγραφο δεν είναι νομικά δεσμευτικό και προορίζεται μόνο για σκοπούς καθοδήγησης. Ως εκ τούτου, δεν παρέχει νομικές συμβουλές για θέματα εθνικού δικαίου ούτε έγκυρη ερμηνεία του ενωσιακού δικαίου, η οποία παραμένει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τμήμα Ι: Ιστορικό και σκοπός των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει θεσπίσει προηγμένο νομικό πλαίσιο με το οποίο επιδιώκει να προωθή την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων. Το εν λόγω νομικό πλαίσιο έχει μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο και των 28 κρατών μελών της ΕΕ, συχνά υπερβαίνοντας τα ελάχιστα πρότυπα που περιλαμβάνονται στην οδηγία για τη φυλετική ισότητα¹ και στην οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση².

Ωστόσο, σημαντικό ποσοστό ανθρώπων στην Ευρωπαϊκή Ένωση υφίστανται τακτικά διακρίσεις, ανισότητα και κοινωνικό αποκλεισμό. Αυτό μπορεί να συμβαίνει για λόγους που βασίζονται στο φύλο τους, στην εθνοτική τους καταγωγή ή στην προέλευσή τους από μειονότητα, στο χρώμα του δέρματος, στη θρησκεία, στην ηλικία, στον γενετήσιο προσανατολισμό, στην ταυτότητα φύλου ή στην αναπηρία τους, ή σε συνδυασμό αυτών, όπως καταδεικνύεται συστηματικά στα πορίσματα του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (στο εξής: FRA)³.

Για τον λόγο αυτόν, απαιτείται επανεξέταση του τρόπου εφαρμογής της νομοθεσίας και των πολιτικών για την προώθηση της ισότητας και την απαγόρευση των διακρίσεων, καθώς και του τρόπου παρακολούθησης και μέτρησης της προόδου που σημειώνεται επιτόπου. Τα δεδομένα σχετικά με την ισότητα αποτελούν σημαντικό στοιχείο για την εν λόγω επανεξέταση καθώς και ισχυρά εργαλεία για την καταπολέμηση των διακρίσεων και του αποκλεισμού.

Σε αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνονται, ειδικότερα, οι εκταμιεύσεις στο πλαίσιο των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τις οποίες πρέπει να τηρούνται πλήρως οι οριζόντιες αρχές της ΕΕ, όπως ο στόχος για την καταπολέμηση κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 10 της ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόζουν ρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης μέσω της συστηματικής συλλογής αξιόπιστων και αντικειμενικών δεδομένων, με τις οποίες διασφαλίζεται η εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων.⁴

¹ [Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής.](#)

² [Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία.](#)

³ Βλ., για παράδειγμα, FRA (2017α), [Δεύτερη έρευνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις μειονότητες και τις διακρίσεις \(EU-MIDIS II\) Μουσουλμάνοι – Επιλεγμένα πορίσματα](#): FRA (2017β), [Second European Union Minorities and Discrimination Survey - Main results](#) [Δεύτερη έρευνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις μειονότητες και τις διακρίσεις – Κύρια αποτελέσματα]: FRA (2016), [Δεύτερη έρευνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις μειονότητες και τις διακρίσεις \(EU-MIDIS II\): επιλεγμένα πορίσματα για τους Ρομά](#): FRA (2014), [EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey - Main results](#) [Έρευνα της ΕΕ για τα άτομα ΛΟΑΔ – Έρευνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις λεσβίες, τους ομοφυλόφιλους, τα αμφιφυλόφιλα και τα διαφυλικά άτομα – Κύρια αποτελέσματα]: FRA (2013), [Discrimination and hate crime against Jews in EU Member States: experiences and perceptions of antisemitism](#) [Διακρίσεις και εγκλήματα μίσους κατά των Εβραίων στα κράτη μέλη της ΕΕ: εμπειρίες και αντιλήψεις αντισημιτισμού].

⁴ Βλ. [Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Διαχείριση των Συνόρων και των Θεωρήσεων](#), COM(2018) 375 final, 2018/0196 (COD), ιδίως την

Για ιστορικούς λόγους, η συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαχωρίζονται με βάση τα προστατευόμενα χαρακτηριστικά, όπως είναι η φυλετική ή η εθνοτική καταγωγή, αποτελεί ιδιαίτερα ευαίσθητο ζήτημα σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Η νομοθεσία της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων απαγορεύει τη χρήση τέτοιου είδους δεδομένων εις βάρος των ομάδων τις οποίες αφορούν. Επιπλέον, τα εν λόγω ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προστατεύονται αυστηρά από συνταγματικούς κανόνες, από το εφαρμοστέο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία των δεδομένων, καθώς και από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Ωστόσο, αν η συλλογή και επεξεργασία πραγματοποιείται με πλήρη τήρηση του εν λόγω νομικού πλαισίου και των εγγυήσεων που καθορίζονται σε αυτό, τότε τα δεδομένα αυτά είναι ουσιώδους σημασίας για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των κρατών μελών με τις υποχρεώσεις που υπέχουν στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ επίσης δίνουν τη δυνατότητα στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να σχεδιάζουν τεκμηριωμένα μέτρα για την αντιμετώπιση των διακρίσεων, των ανισοτήτων και του αποκλεισμού.

Στο ίδιο πνεύμα, ο Ύπατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα δημοσίευσε πρόσφατα έγγραφο καθοδήγησης όσον αφορά τη συλλογή και την ανάλυση δεδομένων με σκοπό την παρακολούθηση της προόδου για την επίτευξη των στόχων της Ατζέντας του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη⁵. Στο έγγραφο τονίζεται ότι οι δραστηριότητες συλλογής δεδομένων θα πρέπει πάντοτε να διεξάγονται σύμφωνα με την υπέρτατη αρχή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που συνίσταται στη *μη πρόκληση ζημίας* και να μην προκαλούν ούτε να ενισχύουν υφιστάμενες διακρίσεις, μεροληψία ή στερεότυπα: τα δεδομένα σχετικά με προσωπικά χαρακτηριστικά θα πρέπει να διατηρούνται ασφαλή και να χρησιμοποιούνται μόνο προς όφελος των ομάδων τις οποίες περιγράφουν, καθώς και της κοινωνίας συνολικά. «Η *αρχή της μη πρόκλησης ζημίας* σημαίνει επίσης ότι κανένα σημείο στο έγγραφο καθοδήγησης δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ως πρόσκληση, ενθάρρυνση ή έγκριση οποιασδήποτε πρωτοβουλίας ή πρακτικής επιδιώκει να εισαγάγει διακρίσεις σε βάρος ομάδων του πληθυσμού και να τις εκθέσει σε κινδύνους σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ή επιφέρει αυτό το αποτέλεσμα)»⁶.

Τι είναι τα δεδομένα για την ισότητα;

Στο [Ευρωπαϊκό εγχειρίδιο σχετικά με τα δεδομένα για την ισότητα – Αναθεώρηση του 2016](#) (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016, σ. 15) τα **δεδομένα** ορίζονται ως οποιαδήποτε πληροφορία σε αριθμητική ή σε άλλη μορφή. Η λειτουργία των δεδομένων έγκειται στο γεγονός ότι αποκαλύπτουν κάτι σε σχέση με μια πτυχή της πραγματικότητας και, ως εκ τούτου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς ανάλυσης, συλλογιστικής ή λήψης αποφάσεων.

Τα **δεδομένα για την ισότητα** ορίζονται ως κάθε πληροφορία που είναι χρήσιμη για την περιγραφή και την ανάλυση της κατάστασης όσον αφορά την ισότητα. Η πληροφορία μπορεί να έχει ποσοτικό ή ποιοτικό χαρακτήρα. Θα μπορούσε να περιλαμβάνει συγκεντρωτικά δεδομένα

αιτιολογική σκέψη 5 όσον αφορά τις οριζόντιες αρχές της ΕΕ, το άρθρο 67 όσον αφορά την επιλογή πράξεων από τη διαχειριστική αρχή, οι οποίες βασίζονται σε διαδικασίες που δεν εισάγουν διακρίσεις και λαμβάνουν υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, καθώς και το παράρτημα III όσον αφορά τους οριζόντιους αναγκαίους πρόσφορους όρους.

⁵ Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (2018), [A Human Rights-based Approach to Data - Leaving No One Behind in the 2030 Agenda for Sustainable Development](#), Guidance note to data collection and disaggregation.

⁶ Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (2018), [A Human Rights-based Approach to Data - Leaving No One Behind in the 2030 Agenda for Sustainable Development](#), Guidance note to data collection and disaggregation, σ. 11-12.

που αντικατοπτρίζουν ανισότητες ή τα αίτια ή τα αποτελέσματά τους στην κοινωνία. Ορισμένες φορές, δεδομένα που συλλέγονται κατά κύριο λόγο για σκοπούς που δεν σχετίζονται με θέματα ισότητας μπορούν να χρησιμοποιούνται για την παραγωγή δεδομένων για την ισότητα.

Υπάρχουν διάφορα είδη πηγών δεδομένων που βασίζονται σε διαφορετικούς μηχανισμούς συλλογής δεδομένων και μπορούν να χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση στατιστικών σχετικά με την ισότητα. Οι πηγές δεδομένων για την ισότητα περιλαμβάνουν απογραφές του πληθυσμού, διοικητικά μητρώα, έρευνες σε νοικοκυριά και μεμονωμένα άτομα, έρευνες σχετικά με τη θυματοποίηση, έρευνες συμπεριφοράς (έρευνες αυτοσυμπλήρωσης), δεδομένα καταγγελιών, δοκιμές για τον έλεγχο της ύπαρξης διακρίσεων, παρακολούθηση της τήρησης της πολυμορφίας από εργοδότες και παρόχους υπηρεσιών, καθώς και στρατηγικές ποιοτικές έρευνας, όπως περιπτώσιολογικές μελέτες και διεξοδικές συνεντεύξεις με εμπειρογνώμονες.

Η συλλογή και η χρήση δεδομένων για την ισότητα είναι απαραίτητες για τα κράτη μέλη για πολλούς διαφορετικούς σκοπούς, όπως μεταξύ άλλων⁷:

- για την ορθή αξιολόγηση της εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ για την ισότητα, καθώς και άλλων σχετικών εθνικών νομικών πλαισίων και πλαισίων πολιτικής
- για την παρακολούθηση των τάσεων όσον αφορά την ισότητα σε διαφορετικούς τομείς της ζωής, όπως στα ποσοστά απασχόλησης, στο ποσοστό των ατόμων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ή στο ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, με σκοπό την ενίσχυση της τεκμηριωμένης χάραξης πολιτικής
- για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των κρατών μελών με τα αντίστοιχα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως είναι η Σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και η Σύμβαση του ΟΗΕ για την κατάργηση κάθε μορφής φυλετικών διακρίσεων
- για την ανάδειξη των αφανών ποσοστών διακρίσεων, δηλαδή των διακρίσεων που δεν καταγράφονται, για παράδειγμα, μέσω της διεξαγωγής ερευνών σχετικά με τη θυματοποίηση ή μέσω της διενέργειας πειραματικών δοκιμών για τον έλεγχο της ύπαρξης διακρίσεων
- για την παροχή αξιόπιστων αποδεικτικών στοιχείων σε διοικητικές ή δικαστικές υποθέσεις αναφορικά με περιστατικά διακρίσεων με τη χρήση δεδομένων που υποδεικνύουν άμεσες ή έμμεσες διακρίσεις
- για τη συμπλήρωση δεικτών με σκοπό την παρακολούθηση της προόδου ως προς την υλοποίηση των στρατηγικών που αφορούν την προώθηση της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων για τις οποίες έχουν δεσμευτεί τα κράτη μέλη, όπως είναι ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, η στρατηγική «Ευρώπη 2020» ή η Ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη
- για την υποστήριξη της προώθησης και της αύξησης της ευαισθητοποίησης στους τομείς της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων
- για την επισήμανση κενών σε στοιχεία για τα οποία απαιτείται περαιτέρω έρευνα.

Αναγνωρίζοντας τη σημασία των δεδομένων για την ισότητα για τους σκοπούς αυτούς, η ομάδα υψηλού επιπέδου για την απαγόρευση των διακρίσεων, την ισότητα και την πολυμορφία συνέστησε την υποομάδα για τα δεδομένα για την ισότητα τον Φεβρουάριο του 2018⁸, με σκοπό να

⁷ Για περιεκτικό κατάλογο και ευρύτερη συζήτηση ως προς τις διαφορετικές ανάγκες, βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2016), [European Handbook on Equality Data – 2016 Revision](#) [Ευρωπαϊκό εγχειρίδιο σχετικά με τα δεδομένα για την ισότητα – Αναθεώρηση του 2016], σ. 19-22.

⁸ Η υποομάδα για τα δεδομένα για την ισότητα απαρτίζεται από εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του FRA, της Eurostat, καθώς και εκπροσώπους εθνικών διοικήσεων, εθνικών στατιστικών υπηρεσιών ή φορέων ισότητας. Το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Κροατία, η Ουγγαρία, η Εσθονία, η Φινλανδία, η Γερμανία, η

στηρίζει τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να βελτιώσουν τη συλλογή και τη χρήση δεδομένων για την ισότητα⁹. Ο FRA κλήθηκε να διευκολύνει το έργο της υποομάδας, σύμφωνα με την εντολή που έχει λάβει ο εν λόγω οργανισμός να αναπτύσσει μεθόδους και πρότυπα για τη βελτίωση της συγκρισιμότητας, της αντικειμενικότητας και της αξιοπιστίας των δεδομένων σε ευρωπαϊκό επίπεδο¹⁰.

Εντοπισμός κενών κατά τη συλλογή και τη χρήση δεδομένων για την ισότητα

Το έργο της υποομάδας αποκάλυψε πολλές αποκλίσεις όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη συλλέγουν και χρησιμοποιούν τα δεδομένα για την ισότητα. Ωστόσο, η υποομάδα συμφώνησε επίσης ότι παρατηρούνται τα ίδια κενά και προβλήματα στην τρέχουσα πρακτική, και τα σημαντικότερα εξ αυτών συνοψίζονται κατωτέρω:

1. Έλλειψη συντονισμένης προσέγγισης για τη συλλογή και τη χρήση δεδομένων για την ισότητα

Τα κράτη μέλη τείνουν να μην εφαρμόζουν συνεκτική και συστηματική προσέγγιση όσον αφορά τη συλλογή δεδομένων για την ισότητα. Αυτό έχει συχνά ως αποτέλεσμα να κατανέμεται ανομοιόμορφα η συλλογή δεδομένων για την ισότητα μεταξύ διαφόρων πηγών και φορέων συλλογής δεδομένων, που κατά γενικό κανόνα δεν συντονίζονται ούτε συνδέονται μεταξύ τους. Ως αποτέλεσμα, τα δεδομένα που συλλέγουν τα κράτη μέλη δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται με τον βέλτιστο τρόπο για την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της νομοθεσίας, των πολιτικών και των μέτρων που εφαρμόζονται για την προώθηση της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων.

2. Έλλειψη επαρκών πόρων και ευαισθητοποίησης όσον αφορά τη σημασία της συλλογής δεδομένων για την ισότητα

Τα κράτη μέλη τείνουν να υποτιμούν την ανάγκη να βασίζονται τις πολιτικές τους για την καταπολέμηση των διακρίσεων σε έγκυρα και αξιόπιστα δεδομένα για την ισότητα, μέσω των οποίων θα μπορούσε να αξιολογείται η αποτελεσματικότητα του σχετικού νομικού πλαισίου και του πλαισίου πολιτικής. Κατά συνέπεια, δεν επενδύονται επαρκείς πόροι για τη βελτίωση της συλλογής τέτοιου είδους δεδομένων. Επιπλέον, τα ενδιαφερόμενα μέρη που θα ήταν πρόθυμα και αρμόδια να συλλέγουν δεδομένα για την ισότητα, όπως οι φορείς ισότητας, τα ερευνητικά ιδρύματα και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συχνά δεν διαθέτουν τους απαραίτητους

Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Ιταλία, η Λιθουανία, οι Κάτω Χώρες, η Ρουμανία, η Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο καθώς και η Νορβηγία διόρισαν εθνικούς εκπροσώπους για να συμμετέχουν στην υποομάδα. Η συμμετοχή της Eurostat έχει καίρια σημασία για τη δημιουργία συνεργειών μεταξύ των εργασιών της εν λόγω υποομάδας και των εξελίξεων σε επίπεδο ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος (ΕΣΣ). Το ΕΣΣ αποτελεί σύμπραξη μεταξύ της στατιστικής αρχής (Eurostat) και των εθνικών στατιστικών υπηρεσιών, καθώς και άλλων εθνικών αρχών που είναι υπεύθυνες για την ανάπτυξη, την παραγωγή και τη διάδοση ευρωπαϊκών στατιστικών σε κάθε κράτος μέλος.

⁹ Η ομάδα υψηλού επιπέδου για την απαγόρευση των διακρίσεων, την ισότητα και την πολυμορφία (στο εξής: ΟΥΕ) έδωσε εντολή στην υποομάδα για τα δεδομένα για την ισότητα να καταρτίσει δέσμη μη δεσμευτικών κατευθυντήριων γραμμών για τη βελτίωση της συλλογής και της χρήσης δεδομένων σχετικά με την ισότητα: να αναπτύξει διαγνωστικό εργαλείο / κατάλογο ελέγχου που να μπορούν να χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη της ΕΕ για να αξιολογούν τη διαθεσιμότητα δεδομένων που συλλέγονται για την ισότητα σε εθνικό επίπεδο, καθώς και να συγκεντρώσει πρακτικές που εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο σχετικά με την προτεινόμενη δέσμη μη δεσμευτικών κατευθυντήριων γραμμών. Η ΟΥΕ μελετά τους ακόλουθους λόγους διακρίσεων: γενετήσιο προσανατολισμό και ταυτότητα φύλου, φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, ηλικία, θρησκεία ή πεποιθήσεις και αναπηρία, ενώ το φύλο λαμβάνεται υπόψη σε σχέση με την αλληλεπίδρασή του με τους συγκεκριμένους λόγους.

¹⁰ [Κανονισμός \(ΕΚ\) αριθ. 168/2007 του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2007, για την ίδρυση Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.](#)

πόρους για να το πράξουν — ή για να το πράξουν με τη συνέχεια που απαιτείται ώστε να είναι δυνατή η συνεκτική διαχρονική παρακολούθηση.

3. *Ανισορροπία στη συλλογή δεδομένων για την ισότητα σχετικά με διάφορους λόγους διακρίσεων*
Όταν πραγματοποιείται συλλογή δεδομένων για την ισότητα, συχνά τα εν λόγω δεδομένα αφορούν ορισμένους λόγους διακρίσεων περισσότερο από ό,τι κάποιους άλλους. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ανισορροπίες στη συλλογή δεδομένων για την ισότητα και, ως εκ τούτου, σε μεγάλα γνωστικά κενά. Συνολικά, η συλλογή δεδομένων που καλύπτει λόγους διακρίσεων όπως το φύλο¹¹ και η ηλικία είναι η πλέον ανεπτυγμένη στα κράτη μέλη. Η συλλογή δεδομένων σχετικά με την αναπηρία βελτιώνεται σταδιακά και αυτό οφείλεται εν μέρει στις υποχρεώσεις που υπέχουν εν προκειμένω τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 31 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (CPRD). Η συλλογή δεδομένων σχετικά με τις διακρίσεις λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, γενετήσιου προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου τείνει να είναι η λιγότερο ανεπτυγμένη στα κράτη μέλη¹². Επιπλέον, οι εν λόγω ανισορροπίες στη συλλογή δεδομένων για την ισότητα μπορούν να οδηγήσουν σε έλλειψη στοιχείων σχετικά με τον βαθμό στον οποίο οι άνθρωποι υφίστανται πολλαπλές και διατομεακές διακρίσεις.

4. *Ανισορροπία στη συλλογή δεδομένων για την ισότητα σε διάφορους τομείς της ζωής*
Η οδηγία για τη φυλετική ισότητα απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω εθνοτικής καταγωγής σε διάφορους βασικούς τομείς της ζωής, όπως είναι η απασχόληση, η κοινωνική προστασία, οι κοινωνικές παροχές, η εκπαίδευση και η πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης, ενώ η οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στους τομείς της εργασίας και της απασχόλησης. Ωστόσο, εξακολουθεί να υφίσταται ανισορροπία όσον αφορά τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη συλλέγουν δεδομένα για την ισότητα στους εν λόγω τομείς που καλύπτονται από τις οδηγίες, με την απασχόληση να είναι συνήθως ο τομέας στον οποίο συλλέγονται περισσότερα δεδομένα. Συνολικά, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την περιορισμένη διαθεσιμότητα πλήρων δεδομένων σε εθνικό επίπεδο που να καλύπτουν όλους τους τομείς της ζωής στους οποίους οι άνθρωποι ενδέχεται να αντιμετωπίζουν διακρίσεις.

5. *Ανεπαρκής συγκρισιμότητα των δεδομένων για την ισότητα μεταξύ διαφόρων πηγών δεδομένων*

Επειδή οι διάφορες πηγές δεδομένων βασίζονται συχνά σε αποκλίνοντες ορισμούς και χρησιμοποιούν ποικίλες κατηγοριοποιήσεις του πληθυσμού, τα δεδομένα για την ισότητα συχνά δεν είναι συγκρίσιμα τόσο εντός όσο και μεταξύ των κρατών μελών. Για παράδειγμα, ορισμένες πηγές συλλέγουν δεδομένα σχετικά με ζητήματα που αφορούν την αναπηρία με την εφαρμογή ιατρικού μοντέλου. Άλλες πηγές ακολουθούν την προσέγγιση για τα ανθρώπινα δικαιώματα που κατοχυρώνεται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, η οποία εστιάζει στην αλληλεπίδραση μεταξύ των εμποδίων και των υφιστάμενων κοινωνικών και περιβαλλοντικών φραγμών. Ελλείψει μηχανισμού για τον συντονισμό των αποφάσεων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ορίζονται εννοιολογικά και μετρούνται οι διάφοροι λόγοι διακρίσεων, καθώς και σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο κατηγοριοποιούνται τα δυνητικά θιγόμενα πρόσωπα ή ομάδες, είναι σχεδόν βέβαιο ότι τα δεδομένα και τα αποτελέσματα δεν θα είναι συγκρίσιμα.

¹¹ Για στατιστικές σχετικά με το βιολογικό/κοινωνικό φύλο, βλ. Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την [Ισότητα των Φύλων \(EIGE\)](#), ειδικότερα τον [Δείκτη Ισότητας των Φύλων](#) ο οποίος περιλαμβάνει τον τομέα των διατομεακών ανισοτήτων. Ο Δείκτης Ισότητας των Φύλων είναι ένας σύνθετος δείκτης για τη μέτρηση της έννοιας της ισότητας των φύλων, ο οποίος, με βάση το πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ, συμβάλλει στη διαχρονική παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά την ισότητα των φύλων σε ολόκληρη την ΕΕ.

¹² Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017), [Equality data indicators: Methodological approach. Overview per EU Member State](#) [Δείκτες δεδομένων για την ισότητα: Μεθοδολογική προσέγγιση. Επισκόπηση ανά κράτος μέλος της ΕΕ].

6. *Ελλιπής προσδιορισμός πληθυσμιακών ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο να υποστούν διακρίσεις λόγω υπερβολικής στήριξης σε υποκατάστατες μεταβλητές*

Ο αυτοπροσδιορισμός αποτελεί βασική αρχή μιας προσέγγισης που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα για τη συλλογή δεδομένων, σύμφωνα με τις συστάσεις της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα¹³. Η υποομάδα αναγνωρίζει επίσης την αξία των πληροφοριών υποκατάστασης, οι οποίες μπορούν να συμβάλλουν παρέχοντας συνεκτική βάση για τη διαχρονική παρακολούθηση των μεταβολών. Όταν υπάρχει δυνατότητα, η υποομάδα προτείνει να συλλέγονται και να αναλύονται τόσο τα δεδομένα αυτοπροσδιορισμού όσο και τα δεδομένα υποκατάστασης με σκοπό την εξασφάλιση περισσότερο ολιστικής εικόνας των προστατευμένων ομάδων. Τα πρόσωπα ή οι ομάδες που υφίστανται άνηση μεταχείριση αποτυπώνονται συχνά μέσω υποκατάστατων μεταβλητών, οι οποίες, ωστόσο, ενδέχεται να μην καλύπτουν το πλήρες φάσμα των φαινομένων των διακρίσεων. Αυτό ισχύει ειδικότερα στην περίπτωση των προσωπικών χαρακτηριστικών όπως η φυλετική ή εθνοτική καταγωγή. Μόνο λίγες πηγές δεδομένων δίνουν τη δυνατότητα προσδιορισμού ατομικών ταυτοτήτων σύμφωνα με τη βασιζόμενη στα ανθρώπινα δικαιώματα αρχή του αυτοπροσδιορισμού. Αντίθετα, είναι περισσότερο συνηθισμένη η χρήση τεκμαρτών στοιχείων ή υποκατάστατων μεταβλητών, όπως είναι η ιθαγένεια, η χώρα γέννησης, η γλώσσα ή ο τόπος κατοικίας για τον προσδιορισμό ταυτοτήτων σχετικών με την εθνοτική καταγωγή. Παρότι οι υποκατάστατες μεταβλητές μπορεί να μην είναι επαρκείς για τον πλήρη εντοπισμό όλων των πιθανών θυμάτων ρατσισμού ή διακρίσεων λόγω εθνοτικής καταγωγής, μπορούν να παράσχουν συνεκτική εικόνα που καθιστά δυνατή τη διαχρονική παρακολούθηση των μεταβολών. Για παράδειγμα, η μεταβλητή «χώρα γέννησης» δεν μπορεί να δηλώνει τον τρόπο με τον οποίο οι απόγονοι μεταναστών που γεννιούνται στην αντίστοιχη χώρα αντιμετωπίζουν διακρίσεις λόγω εθνοτικής καταγωγής ή λόγω χρώματος του δέρματος ή λόγω άλλων ορατών χαρακτηριστικών, όπως είναι η θρησκευτική ενδυμασία. Ωστόσο, δίνει τη δυνατότητα ανάλυσης των ανισοτήτων μεταξύ διαφορετικών πληθυσμιακών ομάδων.

7. *Μη επαρκής διαβούλευση με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη*

Κατά τον καθορισμό των ορισμών και των κατηγοριών για τη συλλογή δεδομένων, σε λίγα μόνο κράτη μέλη καταβάλλονται προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η συμμετοχή ή η διαβούλευση με πρόσωπα, ομάδες ή κοινότητες που διατρέχουν κίνδυνο διακρίσεων. Ωστόσο, η συμμετοχή όχι μόνον αποτελεί ορθή πρακτική από την άποψη της βασιζόμενης στα ανθρώπινα δικαιώματα προσέγγισης για τη συλλογή δεδομένων, αλλά επίσης έχει ως αποτέλεσμα περισσότερο αξιόπιστα δεδομένα, μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στη διαδικασία συλλογής δεδομένων και μεγαλύτερη προθυμία για συμμετοχή σε δραστηριότητες συλλογής δεδομένων. Η έλλειψη συμμετοχής των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών στις δραστηριότητες συλλογής δεδομένων μπορεί να επηρεάσει αρνητικά το ποσοστό απαντήσεων και, ως εκ τούτου, την εγκυρότητα, την αξιοπιστία και την αντιπροσωπευτικότητα των δεδομένων που συλλέγονται. Για παράδειγμα, εάν οι ερωτήσεις σχετικά με διακρίσεις λόγω γενετήσιου προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου δεν συζητούνται με τις δυνητικά θιγόμενες πληθυσμιακές ομάδες, αυτό μπορεί να οδηγήσει σε έλλειψη εμπιστοσύνης ως προς τον σκοπό της συλλογής δεδομένων, και στην αμφισβήτηση διατυπώσεων στις οποίες δεν αντικατοπτρίζεται η αντίληψη που έχουν για τον εαυτό τους τα άτομα που εξετάζονται στη μελέτη, με αποτέλεσμα να μην παρέχονται απαντήσεις.

8. *Ανακριβής ερμηνεία των πλαισίων προστασίας των δεδομένων*

Ορισμένες φορές οι απαιτήσεις για την προστασία των δεδομένων γίνονται αντιληπτές υπό την έννοια ότι απαγορεύουν τη συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως είναι τα δεδομένα για την εθνοτική καταγωγή, τη θρησκεία ή τον γενετήσιο προσανατολισμό ενός ατόμου. Ωστόσο, όπως φαίνεται από την επεξήγηση που παρατίθεται κατωτέρω, ο Γενικός Κανονισμός για την

¹³ Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (2018), [A Human Rights-based Approach to Data - Leaving No One Behind in the 2030 Agenda for Sustainable Development](#), Guidance note to data collection and disaggregation.

Προστασία Δεδομένων της ΕΕ (ΓΚΠΔ)¹⁴, ο οποίος εφαρμόζεται άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ από τις 25 Μαΐου 2018, θεσπίζει προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η συλλογή και η επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων¹⁵.

Επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων

Σύμφωνα με το άρθρο 9 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679 (ΓΚΠΔ) απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν χαρακτηριστικά όπως η φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, οι θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή η συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, καθώς και η επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων με σκοπό την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση φυσικού προσώπου, δεδομένων που αφορούν την υγεία ή δεδομένων που αφορούν τη σεξουαλική ζωή φυσικού προσώπου ή τον γενετήσιο προσανατολισμό. Ωστόσο, στον ΓΚΠΔ διευκρινίζεται ότι η εν λόγω απαγόρευση δεν εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, όταν:

- το υποκείμενο των δεδομένων έχει παράσχει ρητή συγκατάθεση για την επεξεργασία αυτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους σκοπούς, εκτός εάν το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους προβλέπει ότι η απαγόρευση δεν μπορεί να αρθεί από το υποκείμενο των δεδομένων [άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο α)]·
- η επεξεργασία είναι απαραίτητη για λόγους ουσιαστικού δημόσιου συμφέροντος, για στατιστικούς σκοπούς, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον βάσει του δικαίου της Ένωσης ή κράτους μέλους, το οποίο είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο, σέβεται την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και προβλέπει κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων [άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχεία ζ) και ι)].

Στην αιτιολογική σκέψη 26 του ΓΚΠΔ αναφέρεται περαιτέρω ότι οι αρχές προστασίας δεδομένων δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται σε ανώνυμες πληροφορίες, δηλαδή πληροφορίες που δεν σχετίζονται με ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο, ή σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν καταστεί ανώνυμα κατά τρόπο ώστε η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων να μην μπορεί ή να μην μπορεί πλέον να εξακριβωθεί. Στην αιτιολογική σκέψη 26 αναφέρεται επίσης ότι ο ΓΚΠΔ δεν αφορά την επεξεργασία τέτοιων ανώνυμων πληροφοριών, ούτε, μεταξύ άλλων, για στατιστικούς ή ερευνητικούς σκοπούς.

Τέλος, ο τρόπος με τον οποίο τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία πρέπει να συμμορφώνεται με τον ΓΚΠΔ και ειδικότερα με τις γενικές αρχές για την προστασία των δεδομένων, όπως καθορίζονται στο άρθρο 5: νομιμότητα, αντικειμενικότητα, διαφάνεια, περιορισμός του σκοπού, ελαχιστοποίηση των δεδομένων, ακρίβεια, περιορισμός της περιόδου αποθήκευσης, ακεραιότητα, εμπιστευτικότητα και λογοδοσία.

¹⁴ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ.](#)

¹⁵ Σε περίπτωση αβεβαιότητας, οι φορείς συλλογής δεδομένων θα μπορούσαν να ζητήσουν τη συμβουλή των οικείων εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων προκειμένου να επιβεβαιώσουν αν οι διαδικασίες τους συμμορφώνονται πράγματι με τον ΓΚΠΔ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δημοσιεύσει γενικές κατευθύνσεις στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://ec.europa.eu/commission/priorities/justice-and-fundamental-rights/data-protection/2018-reform-eu-data-protection-rules_en

Πώς εκπονήθηκαν οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές;

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εκπονήθηκαν από την υποομάδα για τα δεδομένα για την ισότητα. Σκοπός τους είναι να παράσχουν πρακτική καθοδήγηση στα κράτη μέλη για να βελτιώσουν σταδιακά τη συλλογή και τη χρήση δεδομένων για την ισότητα, με στόχο να συνδράμουν τα κράτη μέλη στην παρακολούθηση της εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας, καθώς και των πολιτικών και των μέτρων που σχεδιάζουν για τον σκοπό αυτόν.

Οι κατευθυντήριες γραμμές οριστικοποιήθηκαν με βάση τις συστηματικές ανταλλαγές πρακτικών και συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο τόσο της ομάδας υψηλού επιπέδου όσο και της υποομάδας, μεταξύ άλλων και σε σχέση με τον τρόπο αντιμετώπισης των κενών και των ελλείψεων που εντοπίστηκαν στις υφιστάμενες εθνικές πρακτικές. Οι κατευθυντήριες γραμμές βασίζονται επίσης σε συστάσεις από το επικαιροποιημένο *Ευρωπαϊκό εγχειρίδιο σχετικά με τα δεδομένα για την ισότητα*.¹⁶ Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η χρήση πολλαπλών πηγών δεδομένων για την ισότητα, η προώθηση συνεκτικών ορισμών και στατιστικών κατηγοριών, η βελτίωση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας των υφισταμένων δραστηριοτήτων συλλογής δεδομένων, καθώς και η διασφάλιση της διαθεσιμότητας επαρκούς χρηματοδότησης για τη συλλογή δεδομένων για την ισότητα.

Χωρίζονται σε δύο ομάδες:

- A. Οι **θεσμικές και διαρθρωτικές κατευθυντήριες γραμμές** παρέχουν καθοδήγηση στα κράτη μέλη, ώστε να δημιουργήσουν δομές που ευνοούν μια συστηματική, μακροπρόθεσμη και συνεργατική προσέγγιση σχετικά με τη συλλογή και τη χρήση δεδομένων για την ισότητα: απευθύνονται κυρίως στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και στις δημόσιες διοικήσεις που διαθέτουν τόσο την εντολή όσο και τη δυνατότητα να επιφέρουν αλλαγές σε θεσμικό επίπεδο.
- B. Οι **επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές** παρέχουν καθοδήγηση στα κράτη μέλη για τη διασφάλιση της πληρότητας, της έγκαιρης υποβολής, της εγκυρότητας, της αξιοπιστίας και της αντιπροσωπευτικότητας των δεδομένων για την ισότητα, καθώς και για την ενίσχυση της συγκρισιμότητάς τους: απευθύνονται σε συγκεκριμένους οργανισμούς/φορείς που ασχολούνται με τη συλλογή, την ανάλυση και τη διάδοση δεδομένων για την ισότητα, όπως εθνικές στατιστικές υπηρεσίες, υπουργεία ή άλλους εθνικούς ή τοπικούς διοικητικούς φορείς, ερευνητικά ινστιτούτα, φορείς ισότητας και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Όλες οι θεσμικές/διαρθρωτικές και επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές είναι αλληλένδετες, βασίζονται η μία στην άλλη και αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται ποικιλοτρόπως. Οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται ως σύνολο. Ωστόσο, όπως προέκυψε από τις συζητήσεις στους κόλπους της ομάδας υψηλού επιπέδου και της υποομάδας, η κατάσταση στα κράτη μέλη διαφέρει όσον αφορά την εμβέλεια και την ποιότητα των δεδομένων που συλλέγονται. Ως εκ τούτου, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να επιλέγουν ή να δίνουν προτεραιότητα σε όσες από τις δράσεις που καθορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες που εντοπίζονται τη δεδομένη χρονική στιγμή στο αντίστοιχο κράτος μέλος. Είναι δυνατόν να ξεκινήσουν με την εφαρμογή επιλεγμένων στοιχείων από τις κατευθυντήριες γραμμές και στη

¹⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2016), [European Handbook on Equality Data – 2016 Revision](#) [Ευρωπαϊκό εγχειρίδιο σχετικά με τα δεδομένα για την ισότητα – Αναθεώρηση του 2016].

συνέχεια, με στόχο την ανάπτυξη ολοκληρωμένου συστήματος με υψηλής ποιότητας δεδομένα για την ισότητα, να προχωρήσουν στην υλοποίηση περαιτέρω στοιχείων. Υπό την έννοια αυτή, η εφαρμογή των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών θεωρείται διαδικασία σε εξέλιξη και ο βαθμός στον οποίο ακολουθούνται αποτελεί ζήτημα διαβάθμισης.

Τα κράτη μέλη της ΕΕ ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές για να τροφοδοτούν την ανάπτυξη πολιτικών και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους από την άποψη της ισότητας.

Τμήμα II: Κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της συλλογής και της χρήσης δεδομένων σχετικά με την ισότητα

A. Θεσμικές και διαρθρωτικές κατευθυντήριες γραμμές

1. Χαρτογράφηση των υφιστάμενων πηγών δεδομένων για την ισότητα και εντοπισμός των κενών στα δεδομένα

Στα κράτη μέλη θα πρέπει να διεξαχθεί διαδικασία χαρτογράφησης σε εθνικό επίπεδο για τον εντοπισμό των υφιστάμενων πηγών δεδομένων για την ισότητα, να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη των προσπαθειών συλλογής δεδομένων και να καθιερωθεί μια βάση αναφοράς για συστηματικότερη προσέγγιση όσον αφορά τη συλλογή δεδομένων για την ισότητα¹⁷.

Η εν λόγω πρωτοβουλία θα μπορούσε να διευκολυνθεί ή να συντονιστεί από το αρμόδιο υπουργείο ή από την αρμόδια κρατική υπηρεσία. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να ανατεθεί ειδική εντολή και να παρασχεθούν ειδικοί για τον σκοπό αυτόν πόροι στην εθνική στατιστική υπηρεσία, σε φορέα ισότητας ή σε ερευνητικό ινστιτούτο για τη διενέργεια αυτής της χαρτογράφησης.

Κατά πρώτον, η χαρτογράφηση θα πρέπει να βοηθά τα κράτη μέλη:

- να εντοπίζουν τις διάφορες πηγές και τους παρόχους δεδομένων για την ισότητα, λαμβάνοντας επίσης υπόψη πηγές δεδομένων που δεν είναι μεν σχεδιασμένες ειδικά για να συγκεντρώνουν δεδομένα για την ισότητα, αλλά περιλαμβάνουν μεταβλητές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάδειξη και την ανάλυση των υφιστάμενων ανισοτήτων
- να εντοπίζουν τους λόγους διακρίσεων για τους οποίους συλλέγονται δεδομένα
- να λαμβάνουν υπόψη τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των λόγων διακρίσεων
- να εντοπίζουν τους τομείς της ζωής για τους οποίους συλλέγονται δεδομένα [για παράδειγμα, (πρόσβαση σε) απασχόληση, (πρόσβαση σε) στέγαση, εκπαίδευση, υγεία, πρόσβαση στη δικαιοσύνη, πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες κ.λπ.]
- να καθορίζουν με ποια συχνότητα και βάσει ποιων ορισμών και κατηγοριοποιήσεων συλλέγονται τα δεδομένα
- να συλλέγουν, όπου είναι διαθέσιμες, πληροφορίες σχετικά με το μέγεθος των δειγμάτων, την αντιπροσωπευτικότητα (συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης στην οποία ορισμένες ομάδες υποεκπροσωπούνται ή αποκλείονται συστηματικά), τον προσδιορισμό ομάδων-στόχων μέσω αυτοπροσδιορισμού ή με άλλα μέσα, τον τρόπο

¹⁷ Για επισκόπηση των πρακτικών των κρατών μελών εν προκειμένω, βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017), [Legal framework and practice in the EU Member States](#), Analysis and comparative review of equality data collection practices in the European Union [Νομικό πλαίσιο και πρακτική στα κράτη μέλη της ΕΕ — Ανάλυση και συγκριτική ανασκόπηση των πρακτικών συλλογής δεδομένων για την ισότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση].

συλλογής δεδομένων, τη γεωγραφική κάλυψη, τη συχνότητα των επικαιροποιήσεων και των υφιστάμενων χρονοσειρών (εάν υπάρχουν):

- να συμπεριλαμβάνουν παραπομπές ή συνδέσμους σε υφιστάμενες εκροές πηγών δεδομένων, όπως εκθέσεις ή τελευταίες εκδόσεις, απεικονίσεις δεδομένων, ιστοσελίδες και άλλα σχετικά μεταδεδομένα.

Κατά δεύτερον, η χαρτογράφηση θα πρέπει να χρησιμοποιείται για να εντοπίζονται οι ανάγκες όσον αφορά τα δεδομένα για την ισότητα στα κράτη μέλη. Η διενέργεια αυτής της εκτίμησης των αναγκών θα πρέπει να βασίζεται στα αντίστοιχα ενωσιακά, διεθνή και εθνικά κανονιστικά πρότυπα από τα οποία δεσμεύονται τα κράτη μέλη, όπως είναι ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, η νομοθεσία της ΕΕ για την ισότητα, το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η εθνική νομοθεσία. Η εκτίμηση των αναγκών θα πρέπει επίσης να ανταποκρίνεται στις διαδικασίες συντονισμού των πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ, όπως είναι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, καθώς και στις σχετικές πολιτικές δεσμεύσεις, όπως είναι ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων ή η Ατζέντα του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Συνολικά, η εκτίμηση των αναγκών θα πρέπει να χρησιμοποιείται για να εντοπίζεται το είδος δεδομένων για την ισότητα που απαιτούνται για την τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής από τα κράτη μέλη.

Πιθανά αποτελέσματα της χαρτογράφησης θα μπορούσαν να είναι τα ακόλουθα:

- ολοκληρωμένη και συστηματική περιγραφή όλων των διαθέσιμων πηγών δεδομένων για την ισότητα σε ένα κράτος μέλος;
- εντοπισμός όλων των παρόχων δεδομένων για την ισότητα;
- εκτίμηση αναγκών σχετικά με τα δεδομένα για την ισότητα;
- προτάσεις ή συστάσεις για πιθανούς τρόπους ή μέσα αντιμετώπισης των κενών ή ελλείψεων που εντοπίζονται κατά τη συλλογή δεδομένων για την ισότητα.

Αυτά τα αποτελέσματα, εάν λειτουργήσουν συγκεντρωτικά, δίνουν τη δυνατότητα εντοπισμού των υφιστάμενων κενών στα δεδομένα και ανάδειξης των τομέων στους οποίους απαιτούνται βελτιώσεις.

Η χαρτογράφηση των δεδομένων για την ισότητα θα μπορούσε να σχεδιαστεί με τρόπο ώστε να πραγματοποιείται περιοδικά, ανάλογα με τις τακτικές επικαιροποιήσεις από τις χαρτογραφημένες πηγές δεδομένων, για παράδειγμα, κάθε πέντε έτη, καθώς και να λαμβάνονται υπόψη νέες πιθανές πηγές και πάροχοι δεδομένων.

2. Ενίσχυση της διοργανικής συνεργασίας κατά τη συλλογή και χρήση δεδομένων για την ισότητα

Θα πρέπει να συσταθεί διοργανική ομάδα εργασίας για να διασφαλίσει τον συντονισμό και την παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά την αντιμετώπιση των κενών και των ελλείψεων που εντοπίζονται με τη διαδικασία της χαρτογράφησης. Οι δραστηριότητες της ομάδας εργασίας θα μπορούσαν να καθοριστούν σε πολυετές σχέδιο δράσης ή σε χάρτη πορείας, που θα περιλαμβάνει κατάλληλο προϋπολογισμό και σαφώς καθορισμένες προτεραιότητες και κατανομή καθηκόντων. Αυτό θα συνέβαλλε στην έγκαιρη εξασφάλιση δεδομένων κατάλληλων για τον επιδιωκόμενο σκοπό και σχετικών με τις ανάγκες που εντοπίζονται, καθώς και στην αύξηση της αποδοτικότητας.

Η ομάδα εργασίας θα πρέπει να απαρτίζεται από τους σχετικούς δημόσιους οργανισμούς που διαθέτουν αρμοδιότητες (και, κατά περίπτωση, εντολή) στον τομέα της συλλογής δεδομένων για την ισότητα. Θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται υπουργεία, εθνικές στατιστικές υπηρεσίες, φορείς ισότητας, εθνικοί οργανισμοί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ερευνητικά ιδρύματα και η επιστημονική κοινότητα, καθώς και άλλοι σχετικοί φορείς και πάροχοι δεδομένων, όπως εκπρόσωποι σχετικών τοπικών αρχών, οι δικαστικές αρχές, η αστυνομία κ.λπ. Θα πρέπει σε μία οργάνωση να ανατεθεί η εντολή να συντονίζει την ομάδα εργασίας και να δίνει συνέχεια στις αποφάσεις της. Ωστόσο, η

βελτίωση της συλλογής και της χρήσης δεδομένων για την ισότητα είναι συλλογική προσπάθεια και θα πρέπει να βασίζεται σε πνεύμα κοινοκτημοσύνης και επιμερισμού των ευθυνών. Στην καλύτερη μορφή της, η διοργανική συνεργασία είναι μια διαδικασία αμοιβαίας μάθησης με την οποία οικοδομείται σταδιακά η ικανότητα, η εμπειρογνώση και η εμπιστοσύνη μεταξύ διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών, ενώ επίσης προωθείται η αύξηση της ευαισθητοποίησης όσον αφορά την ανάγκη συλλογής δεδομένων για την ισότητα.

Το έργο της διοργανικής ομάδας εργασίας θα πρέπει να συμπληρώνεται μέσω τακτικών διαβουλεύσεων με φορείς συλλογής δεδομένων και χρήστες δεδομένων που δεν εκπροσωπούνται στην ομάδα εργασίας. Σε αυτούς περιλαμβάνονται εκπρόσωποι άλλων σχετικών εθνικών και τοπικών αρχών, στατιστικολόγοι, εμπειρογνώμονες επιστημονικών ερευνών και πανεπιστημιακοί, καθώς και κοινότητες και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Με τη συμμετοχή των εν λόγω οργανώσεων διασφαλίζεται ότι λαμβάνεται δεόντως υπόψη η οπτική των ατόμων που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο να υποστούν άνιση μεταχείριση και διακρίσεις¹⁸.

Αυτές οι τακτικές διαβουλεύσεις ενισχύουν τη διαφάνεια, συμβάλλουν στη δημιουργία εμπιστοσύνης στις πρωτοβουλίες συλλογής δεδομένων για την ισότητα και διασφαλίζουν ότι η σχετική εμπειρογνώση τροφοδοτεί τις δραστηριότητες της ομάδας εργασίας. Συνολικά, οι τακτικές διαβουλεύσεις με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη διασφαλίζουν ότι οι προτεραιότητες που καθορίζονται στο σχέδιο δράσης ή στον χάρτη πορείας ανταποκρίνονται στις σημαντικότερες ανάγκες των κρατών μελών όσον αφορά τα δεδομένα για την ισότητα.

3. Δημιουργία κόμβου δεδομένων σχετικά με την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων

Θα πρέπει να δημιουργηθεί εθνικός κόμβος δεδομένων σχετικά με την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων στον οποίο θα συγκεντρώνονται και θα προβάλλονται τα δεδομένα και οι σχετικές πληροφορίες που εντοπίζονται κατά τη διαδικασία χαρτογράφησης και μέσω του οποίου, συνεπώς, θα ενισχυθεί η προσβασιμότητα και η χρήση των δεδομένων για την ισότητα από διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη. Η διοργανική ομάδα εργασίας θα μπορούσε να επιφορτιστεί με τη δημιουργία του κόμβου δεδομένων, για παράδειγμα, με τη μορφή ειδικής ιστοσελίδας, καθώς και με τον συντονισμό της περαιτέρω ανάπτυξής του. Ο κόμβος θα μπορούσε να φιλοξενείται από το όργανο που συντονίζει τη διοργανική ομάδα εργασίας ή από άλλο κατάλληλο όργανο που διαθέτει την ικανότητα να διασφαλίζει τη συνέχεια και την περιοδική επικαιροποίηση του κόμβου.

Κατά πρώτον, ο κόμβος δεδομένων θα παρέχει επισκόπηση των υφιστάμενων πηγών δεδομένων για την ισότητα με παραπομπές που υποδεικνύουν το σημείο στο οποίο είναι δυνατή η πρόσβαση στην πληροφορία. Ο κόμβος επιπλέον θα περιλαμβάνει διαθέσιμες δημοσιεύσεις και την παρουσίαση υφιστάμενων δεικτών σχετικά με διάφορες πληθυσμιακές ομάδες, λόγους διακρίσεων και τομείς της ζωής, καθώς και τεχνικές πληροφορίες σχετικά με τα διάφορα δεδομένα, όπως:

¹⁸ Όπως αναφέρεται στο έγγραφο καθοδήγησης σχετικά με τη συλλογή και την ανάλυση δεδομένων που εκπονήθηκε από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα (2018), [A Human Rights-based Approach to Data - Leaving No One Behind in the 2030 Agenda for Sustainable Development](#), η συμμετοχή είναι κομβικής σημασίας για μια προσέγγιση που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα. Ως εκ τούτου, «κάθε διαδικασία συλλογής δεδομένων θα πρέπει να περιλαμβάνει μέσα για ελεύθερη, ενεργό και ουσιαστική συμμετοχή των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, ειδικότερα των πλέον περιθωριοποιημένων πληθυσμιακών ομάδων. Η συμμετοχή θα πρέπει να εξετάζεται σε σχέση με τη συνολική διαδικασία της συλλογής δεδομένων: από τον στρατηγικό σχεδιασμό μέσω του προσδιορισμού των αναγκών για δεδομένα· την επιλογή και δοκιμή της κατάλληλης μεθοδολογίας συλλογής, τη συλλογή δεδομένων (για παράδειγμα, πρόσληψη υπευθύνων συνεντεύξεων από συγκεκριμένες κοινότητες για τη βελτίωση των ποσοστών απαντήσεων)· και έως την αποθήκευση των δεδομένων, τη διάδοση, την ανάλυση και την ερμηνεία».

- πηγή·
- αρμόδιο όργανο·
- είδος δεδομένων (διοικητικά δεδομένα, δεδομένα καταγγελιών, δεδομένα ερευνών κ.λπ.)·
- πληθυσμιακή ομάδα·
- ορισμούς και συστήματα κατηγοριοποίησης που εφαρμόζονται·
- λόγους διάκρισης / προστατευμένα χαρακτηριστικά·
- τομείς της ζωής / πεδία που καλύπτονται·
- τρόπο συλλογής δεδομένων (προσωπική επαφή, μέσω διαδικτύου, μέσω τηλεφώνου, συνδυασμός τρόπων κ.λπ.)
- πλαίσιο και μέθοδο δειγματοληψίας (κατά περίπτωση)·
- περιοδικότητα της συλλογής δεδομένων·
- γεωγραφική κάλυψη και βαθμό λεπτομέρειας·
- αντιπροσωπευτικότητα.

Προκειμένου να διευκολύνεται η ορθή κατανόηση και ερμηνεία των δεδομένων για την ισότητα που συγκεντρώνονται στον κόμβο δεδομένων, καθώς και να δημιουργούνται αξιόπιστες συγκρίσεις, ο κόμβος δεδομένων θα πρέπει να περιλαμβάνει, όπου είναι δυνατόν, ενημερωτικά σημειώματα για τους χρήστες, στα οποία να παρουσιάζονται συνοπτικά τα βασικά γεγονότα που αφορούν τα δεδομένα που προβάλλονται¹⁹. Στα εν λόγω ενημερωτικά σημειώματα θα πρέπει επίσης να επισημαίνονται σαφώς οι περιπτώσεις στις οποίες δεν είναι δυνατές οι συγκρίσεις μεταξύ των δεδομένων λόγω διαφορών στους ορισμούς ή λόγω άλλων παραγόντων.

Κατά δεύτερον, ο κόμβος δεδομένων θα πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω και να εξειδικευθεί, για παράδειγμα, σύμφωνα με την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την αντιμετώπιση των κενών και ελλείψεων στη συλλογή δεδομένων για την ισότητα. Επιπλέον, στον κόμβο δεδομένων θα μπορούσαν να προστεθούν (νέοι) δείκτες που βασίζονται σε δικαιώματα, οι οποίοι αφορούν την παρακολούθηση της ισότητας βάσει αποτελεσμάτων καθώς και την παρακολούθηση της απαγόρευσης των διακρίσεων. Οι εν λόγω δείκτες θα μπορούσαν να αναπτυχθούν από κοινού γι' αυτόν τον σκοπό με πρωτοβουλία της διοργανικής ομάδας εργασίας.

4. Δημιουργία θεσμικής ικανότητας για συλλογή έγκυρων και αξιόπιστων δεδομένων για την ισότητα

Η ικανότητα των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών να συλλέγουν αξιόπιστα και έγκυρα δεδομένα για την ισότητα θα πρέπει να ενισχυθεί με σκοπό την αποτελεσματική αντιμετώπιση των τομέων προς βελτίωση τους οποίους προσδιορίζει η διοργανική ομάδα εργασίας. Για τον σκοπό αυτόν, απαιτείται επίσης η παροχή επαρκούς χρηματοδότησης στους φορείς και στις οργανώσεις που συλλέγουν δεδομένα για την ισότητα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι εθνικές στατιστικές υπηρεσίες και τα ερευνητικά ιδρύματα που πραγματοποιούν έρευνες μεγάλης κλίμακας, καθώς και οι φορείς ισότητας, άλλα δημόσια όργανα και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που πραγματοποιούν στοχευμένες έρευνες σχετικά με φαινόμενα διακρίσεων, διενεργούν δοκιμές για τον έλεγχο της ύπαρξης διακρίσεων ή συλλέγουν δεδομένα καταγγελιών.

Επιπλέον, είναι επίσης σημαντικό να διασφαλιστεί ότι τα μέλη του προσωπικού των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών που μετέχουν τακτικά στη συλλογή δεδομένων για την ισότητα, διαθέτουν τις σχετικές δεξιότητες, εμπειρογνώσια και ενημέρωση όσον αφορά τις βέλτιστες πρακτικές,

¹⁹ Αυτό θα ήταν σύμφωνο με την αρχή 15 σχετικά με τις αρχές «προσβασιμότητα και σαφήνεια» που προβλέπονται στον [Κώδικα ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές – αναθεωρημένη έκδοση του 2017](#), ο οποίος εγκρίθηκε στις 16 Νοεμβρίου 2017 από την Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος.

συμπεριλαμβανομένης της χρήσης εναρμονισμένων ορισμών, ώστε να σχεδιάζουν επαρκώς τη συλλογή δεδομένων για την ισότητα και να τηρούν τις εγγυήσεις που καθορίζονται στη σχετική νομοθεσία και στις αρχές του ΟΗΕ για τις βασιζόμενες στα ανθρώπινα δικαιώματα προσεγγίσεις όσον αφορά τη συλλογή και την ανάλυση των δεδομένων. Αυτή είναι, για παράδειγμα, η περίπτωση των εργοδοτών και των παρόχων υπηρεσιών οι οποίοι συλλέγουν δεδομένα για να αξιολογούν τη συμμόρφωσή τους με συγκεκριμένες υποχρεώσεις τήρησης της ισότητας που προβλέπονται στη νομοθεσία, ή η περίπτωση οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών οι οποίες ασχολούνται με ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο να αντιμετωπίσουν διακρίσεις. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να αναπτυχθούν ειδικά προσαρμοσμένες μέθοδοι κατάρτισης, οι οποίες βασίζονται στην εμπειρογνώσια διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών και καλύπτουν το φάσμα των δραστηριοτήτων που αφορούν τη συλλογή δεδομένων για την ισότητα, δηλαδή τον σχεδιασμό, τη συλλογή, την επεξεργασία, την ανάλυση, τη χρήση και τη διάδοση, καθώς και τις διατάξεις της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων που διέπει όλα τα στάδια του κύκλου ζωής των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Γενικότερα, η διοργανική συνεργασία, όπως προβλέπεται στην κατευθυντήρια γραμμή 2, ενισχύεται όταν οι εκπρόσωποι των διαφόρων οργάνων που ασχολούνται με τη συλλογή δεδομένων για την ισότητα διαθέτουν τον απαραίτητο γραμματισμό σε θέματα στατιστικής, καθώς και γνώσεις όσον αφορά τα ζητήματα ισότητας και μιλούν την ίδια γλώσσα.

Συνολικά, τόσο στα δημόσια όργανα όσο και σε όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να προωθηθεί μια θεσμική νοοτροπία στο πλαίσιο της οποίας να αναγνωρίζεται η ανάγκη για έγκυρα και αξιόπιστα δεδομένα για την ισότητα με στόχο τη διασφάλιση τεκμηριωμένης χάραξης πολιτικής.

5. Διευκόλυνση της αποτελεσματικής χρήσης των δεδομένων για την ισότητα

Για να διευκολυνθεί η αποτελεσματική χρήση των δεδομένων για την ισότητα, θα πρέπει τα δεδομένα να διαδίδονται το ταχύτερο δυνατό μετά τη συλλογή και να παρουσιάζονται σε προσβάσιμη γλώσσα και μορφή, λαμβανομένου υπόψη ότι θα πρέπει να είναι κατανοητά στο ευρύτερο κοινό²⁰.

Η διοργανική ομάδα εργασίας θα μπορούσε να προωθήσει την ενισχυμένη χρήση των δεδομένων για την ισότητα με τη συμβολή της στη διάδοση των δεδομένων που συλλέγονται και με την παροχή επεξηγήσεων και ερμηνειών όπου κρίνεται σκόπιμο. Θα μπορούσε επίσης να εκδίδει ενημερωτικά σημειώματα πολιτικής στα οποία παρουσιάζονται τα αποτελέσματα πρόσφατων μελετών ή ερευνών, καθώς και να παρέχει εύχρηστα δεδομένα για την ισότητα σε υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, εμπειρογνώμονες και μέσα ενημέρωσης που συνδέονται με την αντίστοιχη πολιτική. Τα εν λόγω ενημερωτικά σημειώματα πολιτικής θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιούνται για σκοπούς αύξησης της ευαισθητοποίησης και προώθησης.

Οι πληροφορίες που προβάλλονται στον κόμβο δεδομένων και προβλέπονται στην κατευθυντήρια γραμμή 3, θα μπορούσαν να χρησιμοποιούνται για να τροφοδοτείται ο δημόσιος διάλογος σχετικά με την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων. Η ενισχυμένη χρήση των δεδομένων για την ισότητα στο πλαίσιο της συζήτησης και της αιτιολόγησης νομοθετικών μέτρων και μέτρων πολιτικής, θα ενίσχυε επίσης, έμμεσα, τη δημόσια στήριξη για επενδύσεις στη συλλογή έγκυρων και αξιόπιστων δεδομένων για την ισότητα καταδεικνύοντας τη χρησιμότητά τους.

Τέλος, τα δεδομένα για την ισότητα θα πρέπει να τροφοδοτούν τον κύκλο πολιτικής με σκοπό την ενίσχυση της τεκμηριωμένης χάραξης πολιτικής σε όλους τους σχετικούς τομείς πολιτικής, για όλους τους διαφορετικούς λόγους διακρίσεων, καθώς και σε κάθε τομέα της ζωής. Στο σημείο αυτό,

²⁰ Σύμφωνα με τις συστάσεις που διατυπώνονται στο τμήμα που αφορά τη διαφάνεια στο έγγραφο καθοδήγησης για τη συλλογή και την ανάλυση δεδομένων, Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα (2018), [A Human Rights-based Approach to Data - Leaving No One Behind in the 2030 Agenda for Sustainable Development](#), σ. 15.

ο όρος «κύκλος πολιτικής» νοείται ότι περιλαμβάνει τον δημόσιο διάλογο, τον αρχικό σχεδιασμό μέτρων και πολιτικών, καθώς και την αξιολόγηση του αντίκτυπού τους. Η αποτελεσματική ενσωμάτωση των δεδομένων για την ισότητα στον κύκλο πολιτικής θα εξαρτηθεί από τρεις αλληλένδετους παράγοντες: 1) βούληση για ανάπτυξη τεκμηριωμένης χάραξης πολιτικής· 2) έγκαιρη διαθεσιμότητα των δεδομένων για την ισότητα για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής· και 3) προσβασιμότητα των δεδομένων για την ισότητα για τα μέσα και για το ευρύ κοινό.

B. Επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές

6. Διασφάλιση της πληρότητας των δεδομένων για την ισότητα

Οι φορείς συλλογής δεδομένων και οι χρήστες δεδομένων χρειάζονται πολλαπλές και συμπληρωματικές πηγές δεδομένων για την ισότητα, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα τεκμηριωμένης χάραξης πολιτικής, καθώς επίσης και να έχουν πλήρη εικόνα της πραγματικότητας ως προς την επιτόπια κατάσταση όσον αφορά την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων. Επιπλέον, για να είναι επαρκής η εκτίμηση των επιπτώσεων των πολιτικών στους τομείς της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων, απαιτείται τακτική συλλογή δεδομένων σχετικά με όλους τους λόγους διακρίσεων και για όλους τους τομείς της ζωής που καλύπτονται από τη σχετική νομοθεσία. Για τη διασφάλιση της πληρότητας των δεδομένων για την ισότητα, τα κράτη μέλη θα πρέπει:

- να χρησιμοποιούν ευρύ φάσμα πηγών δεδομένων για την ισότητα· στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να συνδυάζουν και να συνδέουν διάφορες πηγές δεδομένων, όπως έρευνες μεγάλης κλίμακας, έρευνες συμπεριφοράς, έρευνες για τη θυματοποίηση, ελέγχους ως προς την ύπαρξη διακρίσεων, διοικητικά δεδομένα, δεδομένα καταγγελιών (και την έκβασή τους), έγκυρα και αξιόπιστα δεδομένα από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, δεδομένα που συλλέγουν οι εργοδότες και οι πάροχοι υπηρεσιών, καθώς και άλλες ποσοτικές και ποιοτικές έρευνες·
- να διασφαλίζουν ότι στις πηγές δεδομένων για την ισότητα αποτυπώνεται το πλήρες φάσμα των βασικών τομέων της ζωής στους οποίους παρατηρούνται διακρίσεις· οι εν λόγω τομείς της ζωής περιλαμβάνουν την απασχόληση, την εκπαίδευση, την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες, τη στέγαση, την υγεία, τη φτώχεια / τον κοινωνικό αποκλεισμό, τη συμμετοχή στα κοινά και στην πολιτική κ.λπ.·
- να χρησιμοποιούν τα υφιστάμενα δεδομένα αξιοποιώντας πλήρως τις δυνατότητες που παρέχουν, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων που συλλέγονται για άλλους σκοπούς πέραν των πολιτικών για την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων·
- να δημιουργήσουν ή να αναπτύξουν περαιτέρω ένα αποδοτικό σύστημα για τη συγκέντρωση και την τακτική δημοσίευση στατιστικών δεδομένων σχετικά με τις καταγεγραμμένες περιπτώσεις διακρίσεων, καθώς και την έκβαση αυτών σε επίπεδο διοικητικών ή δικαστικών διαδικασιών²¹.

²¹ Το σύστημα αυτό θα μπορούσε να συνδέεται με την εφαρμογή της σύστασης σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας που εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούνιο του 2018 με σκοπό να καθοριστούν μέτρα που μπορούν να εφαρμόσουν τα κράτη μέλη για τη βελτίωση της ανεξαρτησίας και της αποτελεσματικότητας των φορέων ισότητας. Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018), [Σύσταση της Επιτροπής, της 22ας Ιουνίου 2018, σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας](#), C(2018) 3850 final. Ειδικότερα, στο προτεινόμενο μέτρο αριθ. 9 σχετικά με τις ανεξάρτητες εκθέσεις αναφέρεται ότι «τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτρέψουν στους φορείς ισότητας να διεξάγουν ανεξάρτητες έρευνες, με σκοπό την απόκτηση ανεξάρτητων εκθέσεων υψηλής ποιότητας. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει τη συλλογή δεδομένων ιδίως όσον αφορά τον αριθμό καταγγελιών ανά λόγο διάκρισης· τη διάρκεια των διοικητικών διαδικασιών από την υποβολή της καταγγελίας μέχρι το κλείσιμο της υπόθεσης· την έκβαση των διοικητικών διαδικασιών· και τον αριθμό, τη διάρκεια και την έκβαση των δικαστικών υποθέσεων όπου εμπλέκονται οι φορείς ισότητας».

- να ενσωματώνουν τις πολλαπλές και διατομεακές διακρίσεις στη συλλογή και την ανάλυση δεδομένων· για παράδειγμα, τα δεδομένα που συλλέγονται στον τομέα της αναπηρίας θα πρέπει ιδανικά να περιλαμβάνουν και πληροφορίες σχετικά με το φύλο, την εθνοτική ή φυλετική καταγωγή, την ηλικία καθώς και άλλα πιθανά χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν να ενέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο για διακρίσεις με βάση πολυάριθμους παράγοντες (αυτός ο τύπος ανάλυσης απαιτεί συνήθως μεγαλύτερα μεγέθη δειγμάτων για αξιόπιστη ανάλυση, ενώ επίσης θα μπορούσε να εξετάζεται και ένα φάσμα διαφορετικών πηγών δεδομένων, όπως είναι οι έρευνες μεγάλης κλίμακας, τα διοικητικά και συνδεδεμένα δεδομένα)·
- να ενισχύουν, όπου είναι δυνατό, τη διασύνδεση δεδομένων μεταξύ των διαφορετικών πηγών δεδομένων·
- να αυξάνουν την ποσότητα των περιφερειακών δεδομένων για την ισότητα, βάσει γεωγραφικού συστήματος αναφοράς στο μικρότερο δυνατό δίκτυο.

7. Ενσωμάτωση των δεδομένων για την ισότητα σε έρευνες ενωσιακού και εθνικού επιπέδου

Οι έρευνες μεγάλης κλίμακας αποτελούν ισχυρό εργαλείο που καθιστά δυνατή τη συλλογή πλήρους συνόλου δεδομένων για την ισότητα. Όταν πραγματοποιούνται τέτοιες έρευνες ή όταν συλλέγονται δεδομένα εντός του πλαισίου του ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος (ΕΣΣ) μέσω των ερευνών εργατικού δυναμικού (ΕΕΔ), των ενωσιακών στατιστικών για τις συνθήκες διαβίωσης (EU-SILC) ή μέσω άλλων ερευνών σε επίπεδο ΕΕ, όπως είναι το Ευρωβαρόμετρο και οι έρευνες του FRA, τα κράτη μέλη θα πρέπει, κατά περίπτωση, να ενσωματώνουν συστηματικά τις πληροφορίες που αφορούν την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων, μεταξύ άλλων, μέσω:

- της εισαγωγής μεμονωμένων μεταβλητών και ερωτήσεων έρευνας που αφορούν ειδικά τη μέτρηση ανισοτήτων και τις αντιλήψεις περί διακρίσεων σε σχέση με διάφορους λόγους·
- της ανάπτυξης και λειτουργίας πρόσθετων θεματικών ενοτήτων έρευνας σε τακτική βάση με σκοπό την κάλυψη του φάσματος ζητημάτων που συνδέονται με την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων (για παράδειγμα, ευαισθητοποίηση για τα δικαιώματα, ποσοστά από καταγεγραμμένα φαινόμενα διακρίσεων, από φαινόμενα περιστατικών θυματοποίησης κ.λπ.)·
- της ανάλυσης των δεδομένων που συλλέγονται στον μέγιστο δυνατό βαθμό, και όπου είναι δυνατόν, με βάση την ηλικία, το φύλο, την εθνοτική ή φυλετική καταγωγή, τη θρησκεία, το μεταναστευτικό υπόβαθρο, τον γενετήσιο προσανατολισμό και την αναπηρία·
- της αύξησης του αριθμού των ατόμων τα οποία σε διαφορετική περίπτωση δεν θα εκπροσωπούσαν επαρκώς στα δείγματα των ερευνών λόγω του μικρού αριθμού τους επί του γενικού πληθυσμού (ενίσχυση δειγμάτων)·
- των προσπαθειών με σκοπό την ανάπτυξη, τη δοκιμή και την εφαρμογή επακριβών και ευαίσθητων κατηγοριών για τον εντοπισμό προσώπων που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο να υποστούν διακρίσεις (για παράδειγμα, μεταβλητές για φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, γενετήσιο προσανατολισμό ή ταυτότητα φύλου)·
- αύξηση του αριθμού των υποκατάστατων μεταβλητών/κατηγοριών σε υφιστάμενες πηγές δεδομένων, στις οποίες δεν μπορεί να εφαρμοστεί η βασιζόμενη στα ανθρώπινα δικαιώματα αρχή του αυτοπροσδιορισμού·
- της αύξησης του αριθμού των μεταβλητών που μετρούν τις αντιλήψεις περί διακρίσεων σε σχέση με διάφορους λόγους και σε διάφορους τομείς της ζωής·
- της στήριξης της ανάπτυξης και της εφαρμογής καινοτόμων μεθοδολογιών έρευνας οι οποίες μπορούν να αποτυπώσουν ιδιαίτερα διασκορπισμένες ή δυσπρόσιτες πληθυσμιακές ομάδες ή άτομα που διατρέχουν κίνδυνο να υποστούν διακρίσεις·

- του εντοπισμού γεωγραφικών περιοχών όπου παρατηρούνται συχνότερα ανισότητες και όπου είναι απαραίτητη η συλλογή δεδομένων σε τακτική βάση, ώστε να καθίσταται δυνατή η διαχρονική παρακολούθηση των τάσεων.

8. Διασφάλιση τακτικής και έγκαιρης συλλογής δεδομένων για την ισότητα

Τα δεδομένα για την ισότητα θα πρέπει να συλλέγονται, να αναλύονται και να καταγράφονται σε τακτική βάση. Ως εκ τούτου, τα δεδομένα πρέπει να είναι διαθέσιμα για την προβλεπόμενη χρήση εντός εύλογου χρονικού πλαισίου και με τακτική συχνότητα, προκειμένου να ανταποκρίνονται στις ανάγκες για πληροφόρηση και να τροφοδοτούν τον κύκλο πολιτικής.

Για τη διασφάλιση της τακτικής και έγκαιρης συλλογής δεδομένων για την ισότητα, τα κράτη μέλη θα πρέπει:

- να συλλέγουν συστηματικά και σε τακτική βάση δεδομένα σχετικά με όλους τους λόγους διακρίσεων και για όλους τους τομείς της ζωής / τα πεδία που καλύπτει η νομοθεσία όσον αφορά την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων (για παράδειγμα, κάθε τρία έως πέντε έτη)·
- να επικαιροποιούν συστηματικά και σε τακτική βάση τον κόμβο δεδομένων για την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων·
- να προωθούν την ενσωμάτωση δεδομένων για την ισότητα σε διαχρονικές έρευνες, δηλαδή σε ειδικές ομάδες, για να παρακολουθούν τις επιπτώσεις των διακρίσεων στα άτομα·
- να εντοπίζουν και να παρακολουθούν συστηματικά τις τάσεις κατά τη συλλογή των δεδομένων για την ισότητα·
- να χρησιμοποιούν πληροφορίες από τις διαθέσιμες υφιστάμενες πηγές δεδομένων για την ισότητα ανά τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε να αποφεύγονται τυχόν δαπανηρές αλληλεπικαλύψεις, ειδικότερα όταν δεν πραγματοποιούνται στοχευμένες δραστηριότητες συλλογής δεδομένων·
- να εκπονούν μεθοδολογική καθοδήγηση για τη διαχρονική συστηματική συλλογή δεδομένων για την ισότητα, η οποία πρέπει να χρησιμοποιείται από τους διάφορους φορείς συλλογής δεδομένων.

9. Ενίσχυση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας των δεδομένων για την ισότητα

Η εγκυρότητα και η αξιοπιστία πρέπει να ενσωματώνονται στον σχεδιασμό κάθε δραστηριότητας συλλογής δεδομένων για την ισότητα. Η εγκυρότητα²² αφορά την ορθή μέτρηση της υπό εξέταση μεταβλητής, η οποία είναι αυτή καθαυτή παρατηρήσιμη σε πραγματικές συνθήκες. Η αξιοπιστία²³ αφορά την σταθερότητα ή τη συνέπεια της μέτρησης που εφαρμόζεται στη μεταβλητή.

²² Ένας δείκτης, μια δοκιμή, ένα ερώτημα στην έρευνα ή ένα σύστημα με κατηγοριοποιήσεις που χρησιμοποιείται για την ταξινόμηση των χαρακτηριστικών του ατόμου σε διοικητικές ή σε άλλες πηγές δεδομένων, είναι έγκυρο: 1) αν μετρά ορθά αυτό που πρέπει να μετρήσει, και 2) αν αποτυπώνει φαινόμενα ή χαρακτηριστικά τα οποία είναι άμεσα παρατηρήσιμα ή, τουλάχιστον, θεωρείται ότι υπάρχουν σε πραγματικές συνθήκες. Η εγκυρότητα συνδέεται, για παράδειγμα, με τον βαθμό στον οποίο τα άτομα που απαντούν παρερμηνεύουν τα ερωτήματα της έρευνας ή τις κατηγορίες απαντήσεων, καθώς και τον βαθμό στον οποίο αποκρύπτουν εσκεμμένα την αλήθεια (αυτό συμβαίνει συχνά όταν αντιλαμβάνονται ως ευαίσθητες τις προσωπικές πληροφορίες για τις οποίες ερωτώνται). Έλλειψη εγκυρότητας μπορεί επίσης να παρατηρηθεί αν, για παράδειγμα, η έκταση των διακρίσεων μετράται μόνο με βάση τον αριθμό των περιστατικών που αναφέρονται στους αρμόδιους φορείς, καθώς θα μπορούσε να υπάρχει μεγάλος αριθμός περιστατικών που δεν αναφέρονται. Δεν υπάρχουν απολύτως έγκυροι δείκτες μέτρησης, ωστόσο ορισμένοι είναι περισσότερο έγκυροι από άλλους.

²³ Η αξιοπιστία δηλώνει τη σταθερότητα ή τη συνέπεια των μετρήσεων/δοκιμών που εφαρμόζονται. Η μέτρηση των διακρίσεων, για παράδειγμα, είναι αξιόπιστη στον βαθμό που η διαδικασία μέτρησης αποδίδει τα ίδια αποτελέσματα σε επαναλαμβανόμενες δοκιμές. Για παράδειγμα, αν μετράμε τον αριθμό

Για την ενίσχυση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας των δεδομένων για την ισότητα, τα κράτη μέλη θα πρέπει:

- να εφαρμόζουν τις βασιζόμενες στα ανθρώπινα δικαιώματα αρχές της συμμετοχής, του αυτοπροσδιορισμού, της διαφάνειας, της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και της λογοδοσίας κατά τον σχεδιασμό, τη συλλογή και τη χρήση δεδομένων για την ισότητα, με σκοπό τη διατήρηση ή την αύξηση της εμπιστοσύνης των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών²⁴.
- να εφαρμόζουν τη συμμετοχική προσέγγιση όσον αφορά τον σχεδιασμό και τη διαδικασία της συλλογής δεδομένων, για παράδειγμα, κατά την κατάρτιση των ορισμών, των συστημάτων ταξινόμησης ή κατηγοριοποίησης ή κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη χρήση υποκατάστατων μεταβλητών· αυτή η προσέγγιση θα μπορούσε να περιλαμβάνει την πρόσληψη υπευθύνων συνεντεύξεων ή διαμεσολαβητών που προέρχονται από συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες με σκοπό την αύξηση των ποσοστών απαντήσεων·
- να πραγματοποιούν διαβουλεύσεις με την κοινότητα με εκπροσώπους των στοχευόμενων πληθυσμιακών ομάδων με σκοπό την επίτευξη ομοφωνίας σχετικά με τους ορισμούς και τις κατηγορίες που πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά τη συλλογή δεδομένων για την ισότητα·
- να ενθαρρύνουν τη συνεργασία με τις στοχευόμενες πληθυσμιακές ομάδες και τα στοχευόμενα ενδιαφερόμενα μέρη, ενημερώνοντάς τους ότι τα δεδομένα συλλέγονται και χρησιμοποιούνται για τη στήριξη προγραμμάτων που έχουν σχεδιαστεί για την προώθηση των ίσων ευκαιριών ή για την καταπολέμηση των διακρίσεων, με στόχο την εξασφάλιση υψηλότερου ποσοστού απαντήσεων·
- να βελτιώνουν τα ποσοστά απαντήσεων με την προσαρμογή και αναδιατύπωση (διφορούμενων) ερωτήσεων/κατηγοριών, όταν κρίνεται απαραίτητο· στην περίπτωση αυτή θα μπορούσαν να λαμβάνονται υπόψη οι πληροφορίες από τις διαβουλεύσεις με την κοινότητα·
- να επιτρέπουν, όπου αυτό είναι δυνατό, τον αυτοπροσδιορισμό των ατόμων που αποτελούν το υποκείμενο της συλλογής δεδομένων με βάση χαρακτηριστικά όπως η φυλετική και εθνοτική καταγωγή, η θρησκεία, η αναπηρία, ο γενετήσιος προσανατολισμός ή η ταυτότητα φύλου· τα εν λόγω συστήματα κατηγοριοποίησης θα πρέπει να δίνουν τη δυνατότητα επιλογής περισσότερων της μίας κατηγορίας προσδιορισμού, καθώς και να παρέχουν στα άτομα που απαντούν τη δυνατότητα να μη δηλώσουν τίποτα ή να δηλώσουν «κανένα»·
- να εξειδικεύουν και/ή να αυξάνουν τον αριθμό των υποκατάστατων μεταβλητών που εφαρμόζονται για να διασφαλίζεται η πλήρης κάλυψη διαφόρων πληθυσμιακών ομάδων για τις οποίες δεν είναι δυνατός ο άμεσος (αυτο-) προσδιορισμός·
- να εξετάζουν ενδελεχώς τις κατηγορίες, τις μεταβλητές και τις ερωτήσεις που συντάσσονται για τη συλλογή δεδομένων·
- να διασφαλίζουν τη διαχρονική χρήση συνεκτικών διαδικασιών και ορισμών·

των περιστατικών που αναφέρονται ετησίως, αλλά ο αριθμός των αρμόδιων φορέων (ισότητας) μεταβάλλεται με την πάροδο του χρόνου, αυτό θα επηρεάσει αρνητικά την αξιοπιστία του συγκεκριμένου δείκτη μέτρησης και θα έχει επίσης αντίκτυπο στη διαχρονική συγκρισιμότητά του. Καμία μέτρηση δεν είναι απολύτως αξιόπιστη· επομένως, το στοιχείο της αξιοπιστίας είναι πάντοτε ζήτημα διαβάθμισης. Υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας, υπό την έννοια ότι οι δοκιμές που είναι έγκυρες είναι και αξιόπιστες (επαναλήψιμες). Ωστόσο, οι δοκιμές που είναι αξιόπιστες δεν είναι πάντοτε έγκυρες.

²⁴ Βλ. Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (2018), [Human Rights-based Approach to Data - Leaving No One Behind in the 2030 Agenda for Sustainable Development](#), Guidance note to data collection and disaggregation, 2018.

- να εφαρμόζουν τον κώδικα ορθής πρακτικής για τις στατιστικές του ΕΣΣ²⁵ καθώς και τις εκθέσεις ποιότητας που καταρτίζουν οι παραγωγοί δεδομένων κατά περίπτωση·
- να εφαρμόζουν, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα γενικά κριτήρια ποιότητας στους δείκτες που είναι διαθέσιμοι και σε όσους πρόκειται να αναπτυχθούν στο μέλλον: συνέπεια, σαφήνεια, έγκαιρη υποβολή, χρονική συνέπεια, ακρίβεια, συνέχεια, αντικειμενικότητα, συνάφεια, συγκρισιμότητα και διαφάνεια·
- να καταρτίσουν πρωτόκολλο στο οποίο θα συνοψίζουν τις επεξηγήσεις για τις διαφορές που εξακολουθούν να υπάρχουν στους ορισμούς και στις κατηγοριοποιήσεις μεταξύ διαφορετικών πηγών δεδομένων στις περιπτώσεις που δεν είναι δυνατή η δημιουργία νέων ή η προσαρμογή των υφιστάμενων κατηγοριών (για παράδειγμα, όταν ο κύριος στόχος της υφιστάμενης συλλογής δεδομένων είναι η παρακολούθηση των τάσεων).

10. Διασφάλιση της αντιπροσωπευτικότητας των δεδομένων για την ισότητα

Η αντιπροσωπευτικότητα δείχνει τον βαθμό στον οποίο τα χαρακτηριστικά ενός δείγματος, όπως η σύνθεση από άποψη φύλου, ηλικίας, εθνοτικής και φυλετικής καταγωγής κ.λπ., ανταποκρίνονται στα χαρακτηριστικά του πληθυσμού από τον οποίο έχουν αντληθεί, σύμφωνα με τους καθιερωμένους κανόνες. Ο όρος «αντιπροσωπευτικότητα» χρησιμοποιείται συχνά για να δηλώσει ότι ένα δείγμα αντικατοπτρίζει μια πληθυσμιακή ομάδα, αποτυπώνοντας με ορθό τρόπο όλες τις βασικές της ιδιότητες.

Η αντιπροσωπευτικότητα μπορεί να επηρεάζεται αρνητικά αν το μέγεθος του δείγματος είναι πολύ μικρό, αν δεν περιλαμβάνει επαρκή αριθμό ατόμων που ανήκουν στη στοχευόμενη πληθυσμιακή ομάδα ή αν συγκεκριμένες υποομάδες του πληθυσμού αποκλείονται συστηματικά από τη συλλογή δεδομένων ευθύς εξαρχής (λόγω δυσκολιών σε σχέση με τη γλώσσα, μειωμένων ικανοτήτων κ.λπ.). Οι προκλήσεις αυτές ισχύουν για πολλές διαφορετικές έρευνες και δημιουργούν ιδιαίτερα προβλήματα στην περίπτωση της συλλογής δεδομένων για την ισότητα, διότι παραβλέπονται οι ομάδες που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο να υποστούν διακρίσεις και δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη κατά την ανάλυση των δεδομένων. Η αντιπροσωπευτικότητα μπορεί επίσης να επηρεάζεται αν το δείγμα είναι μεν αρκετά μεγάλο αλλά δεν είναι αμερόληπτο, για παράδειγμα, όταν τα άτομα που ανήκουν σε πληθυσμό-στόχο τα οποία υφίστανται περισσότερες διακρίσεις είναι λιγότερο ή περισσότερο διατεθειμένα να συμμετάσχουν σε έρευνα. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες αυτές, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν μια προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς όσον αφορά τη συλλογή δεδομένων, καταβάλλοντας προσπάθειες ώστε:

- να προσεγγίζουν υποεκπροσωπούμενες ομάδες και να επιτυγχάνουν αξιόπιστα δείγματα καθώς και αποτελεσματικά μεγέθη δειγμάτων, στο μέτρο του δυνατού·
- να διεξάγουν στοχευμένες έρευνες·
- να συμπεριλαμβάνουν μέλη μειονοτικών ομάδων και δυσπρόσιτων ομάδων σε υφιστάμενες έρευνες, όπως έρευνες εργατικού δυναμικού (ΕΕΔ) και ενωσιακές στατιστικές για τις συνθήκες διαβίωσης (EU-SILC), μέσω της ενίσχυσης των δειγμάτων κατά περίπτωση·
- να συμπεριλαμβάνουν στη συλλογή δεδομένων για την ισότητα, όπου είναι δυνατόν, τα άτομα που ζουν σε ιδρυματικό περιβάλλον, όπως κέντρα περίθαλψης, φυλακές, κέντρα υποδοχής αιτούντων άσυλο, τους νομάδες, τους άστεγους, καθώς και τα άτομα που ζουν σε προσωρινά καταλύματα·
- να προωθούν ποιοτικές και μεικτές μεθόδους έρευνας, ειδικότερα όταν οι ομάδες-στόχοι είναι πολύ μικρές ή παρουσιάζουν υψηλό βαθμό διασποράς·

²⁵ Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος (2017), [Κώδικας ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές - αναθεωρημένη έκδοση του 2017](#).

- να μεριμνούν για τη διαμόρφωση πραγματικής εικόνας για το πλήρες φάσμα των προστατευόμενων χαρακτηριστικών των ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο να υποστούν διακρίσεις, οι οποίες ενδέχεται να μην συμπεριληφθούν στα υφιστάμενα πλαίσια δειγμάτων κατά τη διεξαγωγή έρευνας με ποιοτική μέθοδο· ποιοτικές μέθοδοι μπορούν να χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια της ερευνητικής διαδικασίας με στόχο τη συμπλήρωση των στατιστικών πληροφοριών και την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας και της εγκυρότητας.

11. Βελτίωση της συγκρισιμότητας των δεδομένων για την ισότητα

Η συγκρισιμότητα ορίζεται ως ο βαθμός στον οποίο οι διαφορές μεταξύ πορισμάτων, στατιστικών ή αποτελεσμάτων από διαφορετικές πηγές δεδομένων για την ισότητα, χώρες, περιοχές, πολιτισμούς, τομείς της ζωής ή χρονικές περιόδους, μπορούν να αποδοθούν σε διαφορές στις πραγματικές αξίες του πληθυσμού-στόχου. Η συγκρισιμότητα επηρεάζεται έντονα όταν οι έννοιες, οι ορισμοί ή οι κατηγορίες στον σχεδιασμό των μελετών διαφέρουν μεταξύ πηγών δεδομένων, χρονικών σημείων ή χωρών. Η βελτίωση της συγκρισιμότητας προϋποθέτει την ελαχιστοποίηση των σφαλμάτων που οφείλονται στον σχεδιασμό των δειγμάτων ή των ερωτηματολογίων, στον τρόπο συλλογής δεδομένων, στη μετάφραση κ.λπ. Προκειμένου να είναι δυνατός ο προσδιορισμός της συγκρισιμότητας, θα πρέπει να τεκμηριώνονται επαρκώς οι αποφάσεις που αφορούν τον σχεδιασμό, τους ορισμούς και τις κατηγορίες που πρόκειται να εφαρμοστούν.

Για τη βελτίωση της συγκρισιμότητας των δεδομένων για την ισότητα, τα κράτη μέλη θα πρέπει:

- να εντοπίζουν τις διαφορές όσον αφορά τους ορισμούς, τα συστήματα ταξινόμησης και κατηγοριοποίησης μεταξύ διαφόρων πηγών δεδομένων και σε βάθος χρόνου· αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω της διαδικασίας χαρτογράφησης (κατευθυντήρια γραμμή αριθ. 1) και κατά τη διάρκεια των διαδικασιών διαβούλευσης με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη (κατευθυντήριες γραμμές αριθ. 2 και 9)·
- να εναρμονίζουν, στο μέτρο του δυνατού, τους ορισμούς, τις κατηγοριοποιήσεις και τον σχεδιασμό για τη συλλογή δεδομένων·
- να καταρτίζουν και να εκδίδουν οδηγίες για εναρμονισμένη διαχείριση της συλλογής δεδομένων·
- σε περίπτωση που δεν μπορεί να επιτευχθεί συγκρισιμότητα (για παράδειγμα, όταν συγκεντρώνονται δεδομένα για διαφορετικούς σκοπούς), να καταρτίζουν και να εκδίδουν οδηγίες για την ερμηνεία των υφιστάμενων διαφορών μεταξύ πηγών δεδομένων, γλωσσών ή χρονικών σημείων σε σχέση με τους ορισμούς, τον σχεδιασμό και τα συστήματα ταξινόμησης και κατηγοριοποίησης· οι εν λόγω οδηγίες θα πρέπει να καθιστούν σαφές ότι, μολονότι τα αποτελέσματα μπορεί να διαφέρουν λόγω έλλειψης συγκρισιμότητας, εξακολουθούν να είναι πολύτιμα και να συμβάλλουν στη συνολική εκτίμηση της κατάστασης όσον αφορά την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων σε μια χώρα·
- κατά περίπτωση, να καταβάλλουν προσπάθειες για τη βελτίωση της συγκρισιμότητας των δεδομένων για την ισότητα σε επίπεδο ΕΕ, δηλαδή της συγκρισιμότητας των δεδομένων που συλλέγονται με τα τυποποιημένα συστήματα συλλογής δεδομένων της ΕΕ (συγκρίσιμα από τον σχεδιασμό)·
- κατά περίπτωση και στο μέτρο του δυνατού, να βελτιώνουν τη συγκρισιμότητα των δεδομένων για την ισότητα σε συνάρτηση με τα διαθέσιμα δεδομένα από τον ΟΟΣΑ, τον ΟΗΕ και την Παγκόσμια Τράπεζα στον τομέα της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων· στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να καταβάλλουν προσπάθειες να χρησιμοποιούν υφιστάμενα εθνικά/τοπικά δεδομένα για την ισότητα για σκοπούς σύγκρισης, εφαρμόζοντας δείκτες που βασίζονται στα δικαιώματα ως βάση σύγκρισης·

- να προωθούν την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ χωρών σχετικά με ορθές πρακτικές με στόχο την ενίσχυση της συγκρισιμότητας και της συμβατότητας των δεδομένων για την ισότητα σε εθνικό επίπεδο.

Επικοινωνήστε με την ΕΕ (ή ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ)

Αυτοπροσώπως (ή ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΩΣ)

Σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν εκατοντάδες κέντρα πληροφόρησης Europe Direct. Μπορείτε να βρείτε τη διεύθυνση του πλησιέστερου σε σας κέντρου στον δικτυακό τόπο https://europa.eu/european-union/contact_el

Τηλεφωνικά ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (ή ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΑ Ή ΜΕΣΩ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ)

Η Europe Direct είναι μια υπηρεσία που απαντά στις ερωτήσεις σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορείτε να επικοινωνήσετε με αυτήν την υπηρεσία:

— καλώντας ατελώς τον αριθμό 00 800 6 7 8 9 10 11 (ορισμένα δίκτυα τηλεφωνίας ενδέχεται να χρεώνουν τις κλήσεις αυτές),

— καλώντας τον αριθμό +32 22999696 ή

— μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τον δικτυακό τόπο https://europa.eu/european-union/contact_el

Βρείτε πληροφορίες σχετικά με την ΕΕ (ή ΒΡΕΙΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ)

Στο διαδίκτυο (ή ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ)

Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο Euroopa: https://europa.eu/european-union/index_el

Στις εκδόσεις της ΕΕ (ή ΣΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ)

Μπορείτε να τηλεφορτώσετε ή να παραγγείλετε δωρεάν και επί πληρωμή εκδόσεις της ΕΕ στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://publications.europa.eu/el/publications>. Μπορείτε να ζητήσετε πολλαπλά αντίγραφα δωρεάν εκδόσεων επικοινωνώντας με την υπηρεσία Europe Direct ή με το τοπικό σας κέντρο πληροφόρησης (βλ. https://europa.eu/european-union/contact_el).

Στη νομοθεσία της ΕΕ και σε σχετικά έγγραφα (ή ΣΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ ΣΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ)

Για πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου της ενωσιακής νομοθεσίας από το 1952 σε όλες τις επίσημες γλώσσες, μεταβείτε στον δικτυακό τόπο EUR-Lex, στην ακόλουθη διεύθυνση: <http://eur-lex.europa.eu>

Στα δημόσια δεδομένα από την ΕΕ (ή ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ)

Η Πύλη Δημόσιων Δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://data.europa.eu/euodp/el>) παρέχει πρόσβαση σε σύνολα δεδομένων από την ΕΕ. Τα δεδομένα μπορούν να τηλεφορτωθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν δωρεάν, τόσο για εμπορικούς όσο και για μη εμπορικούς σκοπούς.

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης